

QUADERN DE LA PLAÇA

MONOGRAFIA COMUNITÀRIA DE SALT

SÍNTESI

Projecte d'Intervenció Comunitària Intercultural

INTERCULTURALITAT I COHESIÓ SOCIAL

Obra Social "la Caixa"

Ajuntament de
Salt

 Casal dels Infants
acció social als barris

 juguem?
JUGUEM?
Juguem a Salt
Unim educatiu
Als parcs i a les places
Activitats després de l'escola

ÍNDEX

PART I. ANÀLISI DEL TERRITORI

- 1. El territori**
 - 1.1 L'estructura urbana de Salt
 - 1.2 Habitatge
 - 1.3 Comunicacions i transport
- 2. Les persones**
 - 2.1 Història i anàlisi demogràfic de la comunitat
 - 2.2 L'activitat econòmica de la zona i àmbit laboral
 - 2.3 Història administrativa i política.
 - 2.4 Vida comunitària: associacions i participació

PART II. ANÀLISI DE LA COMUNITAT DES DE LA PERSPECTIVA DE FAMÍLIA I INFÀNCIA

- 1. Anàlisi demogràfic de la comunitat**
- 2. Educació**
 - 2.1 Educació formal
 - 2.2 Educació no formal
 - 2.3 Nivell formatiu
- 3. Treball, ocupació i atur**
- 4. Equipaments culturals, serveis esportius, oci i temps lliure**
- 5. Salut comunitària**
 - 5.1 Sanitari
 - 5.2 Socioassistencial
- 6. Medi ambient**

PART III. ANÀLISI DE LA CONVIVÈNCIA

- 1. Convivència a l'espai públic**
- 2. Habitatge i convivència a les comunitats de veïns**
 - 2.1 Les relacions socials
 - 2.2 Relació i percepció amb el medi
- 3. Les ordenances municipals (seguretat, neteja, comportament i usos de l'espai públic)**

PART IV. CONCLUSIONS I PROPOSTES

- 1. Conclusions**
- 2. Abstract de les conclusions**
- 3. Propostes inicials**

PART I.

ANÀLISI DEL TERRITORI

1.EL TERRITORI SALT

1.1 L'estructura urbana de Salt

El terme municipal de Salt està format per 9 zones/sectors o barris: Bari Vell, Sector Centre, Eixample Oest, El Veïnat, Grup Sant Cugat, Maçana-Parc Hospitalari, Polígon Industrial "Torre Mirona"- "La Maret", Mas Masó, Zona Esportiva Municipal-Pla de Salt.

Dels 6,6km² que té Salt el 50% és nucli urbà i l'altre meitat és sòl rústic. La densitat de població es situa en 4.515 (hab/Km²) en 1'5 km² aproximadament, bona part de la qual es concentra en el Barri Centre.

"Salt deu ser dels municipis amb més alta densitat de població."

"El problema és la densitat i ara, per exemple, on hi havia cases hi ha pisos."

BARRI CENTRE

El territori analitzat en aquest Quadern de Plaça es troba al Barri Centre, l'anomenarem **Espai Colors** i engloba Plaça dels Colors, el carrer Elisenda de Montcada i la plaça/parc que hi ha al costat del Mercat Municipal.

Mapa 1: Extensió territorial de Salt

El conjunt urbanístic que ocupa el Barri Centre va ser aixecat entre els anys 60 i 70 sobre diversos solars inutilitzats o destinats al cultiu per donar cobertura a la creixent població treballadora i immigrada a Salt. Al creixement urbà, li acompanya un creixement comercial i una intensificació d'usos del carrer.

"La densitat no és una novetat; si mirem la població dels setanta el que canvia és la pobresa. Ara n'hi ha més."

Salt ha patit diferents transformacions urbanístiques al llarg del temps que ha afectat a la configuració demogràfica i social del municipi. Cap els anys 60 es construeix l'actual Barri Centre. Alguns veïns tenen la percepció que l'evolució urbanística recent de Salt ha provocat una reducció d'espais públics i expressen la necessitat d'espais on poder reunir-se, fer activitats d'oci, jocs....:

"El barri fa temps que està molt urbanitzat."

"A Salt la manca d'espais és històrica."

"Els espais per jugar a Salt són limitats."

Nota:

En la transcripció de les audicions (part subjectiva) s'han corregit les faltes ortogràfiques, però s'han respectat en la majoria dels casos les expressions orals originals (a excepció d'algunes que provocaven confusió).

L'Espai Colors està format per 3 espais públics (dos places i un passeig que les connecta). La primera, plaça dels Colors, és un espai obert per tres bandes, amb el perímetre cimentat i de terra per l'interior. Hi ha una sèrie de bancs senzills i d'una sola peça distribuïts per l'espai, també de ciment, unes jardineres exteriors i una escultura d'acer patinable.

La segona plaça, situada al costat del Mercat Municipal, és de terra, arbrada, amb un parc infantil a l'interior (gronxador, tobogan i altres jocs) i amb 6 bancs (grupals) distribuïts per l'espai. Hi ha també el túnel d'accés al pàrquing subterrani del Mercat Municipal.

El tercer, Elisenda de Montcada, és un passadís que connecta una i altre plaça, i està format per dos parcs infantils situats als extrems, diversos bancs per seure a l'interior i dos voreres laterals.

A peu de carrer, el trànsit de cotxes és constant i hi han diverses zones d'aparcament. Algunes de les visions que s'han recollit subratllen aspectes concrets de l'Espai Colors:

"No és tant un problema de com està feta la plaça, si no de com està projectada, es a dir, què és el que hi ha al voltant i què li dona vida."

"La plaça dels Colors és una plaça de pas."

"La plaça dels Colors no està tancada i és perillosa."

1.2 Habitatge

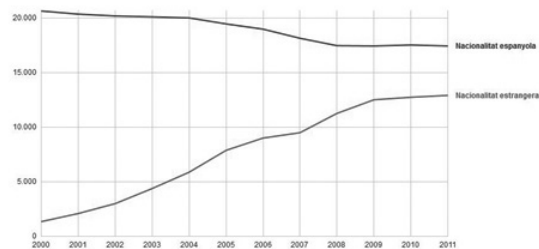
Segons dades d'Idescat (les darreres són del 2001) i tal i com ja es va recollir al document "Salt?...Parlem-ne. Una aproximació a la realitat saltenca per projectar el futur" (2004), el 80% dels habitatges de Salt són habitatges familiars principals, equipats i de propietat (87%).

1.3 Comunicacions/Transports

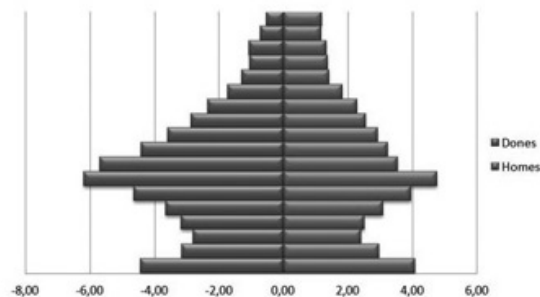
Salt està comunicat amb Girona mitjançant transport públic. Hi ha dues línies d'Autobús Suburbà (TEISA) que uneixen Girona i Salt i hi ha connexions amb la majoria de municipis del voltant gràcies a l'Autobús Interurbà. Existeix una connexió amb l'AP7 directament a una de les sortides del municipi.

2. LES PERSONES

2.1 Història i anàlisi demogràfic de la comunitat

Piràmide edat

En data de febrer del 2013, Salt té una xifra de 30.805 habitants censats, dels quals el 58% és població amb nacionalitat espanyola i el 42% amb nacionalitat estrangera. En perspectiva, la població s'ha incrementat un 39% des del 2000.

Les principals nacionalitats que trobem al territori són: espanyola (17.489), marroquí (4.725), gambiana (1.850) i hondurenya (1.241). Així mateix, conviuen molts altres col·lectius provinents, per exemple, de Senegal, Romania, Equador, Índia, Mali, Ghana, etc. La majoria de les altes de padró corresponen a població d'edats compreses entre els 16 i 35 anys (principals edats d'inserció laboral).

La natalitat ha augmentat molt en els darrers 5 anys. Més del 10% de la població té entre 0 i 4 anys, així doncs destaca la població jove.

"Salt és una ciutat que ha crescut gràcies a diverses onades d'immigració, però la darrera onada presenta un tret molt significatiu."

"Quan vas pels carrers de Salt passejant et trobes situacions curioses i molt contraposades."

Constantment veus maneres d'entendre el món molt diferents, que es creuen. Són les sinèrgies que la migració a Salt ha provocat.

A BARRI CENTRE

Les dades en data de març de 2012 indiquen una major mobilitat (baixes i altes) a la zona centre existint una major concentració de la població en aquest sector.

2.2 L'activitat econòmica de la zona i àmbit laboral

AL MUNICIPI

Actualment, la principal activitat econòmica és el sector terciari (sector serveis, és a dir, comerços de tota mena) que ocupa més del 60% de l'economia de Salt. Seguidament hi trobem el sector secundari (indústria i construcció). El sector primari (agricultura) ocupa un espai molt reduït.

A BARRI CENTRE

L'activitat econòmica al sector centre es centra en el comerç i alguns serveis.

Es percep com una riquesa la diversitat cultural de l'activitat econòmica de Barri Centre, tot i que alguns comerciants creuen que la dinamització del petit comerç no facilita la competència ni una imatge atractiva d'una de les zones comercials més importants.

“Al Barri Centre especialment, existeixen comerços i alguns serveis. Sobretot bars, uns 150 només a barri centre. Són seus socials, on existeix molta xarxa social. ”

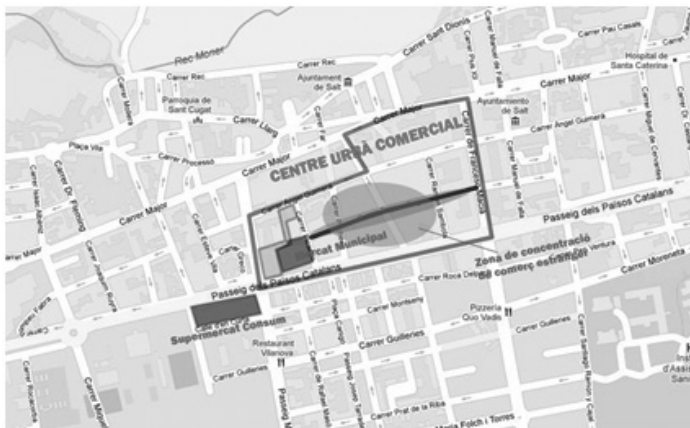
2.3 Història administrativa i política

AL MUNICIPI

Des de l'inici de la democràcia, hi ha hagut 5 alcaldes diferents: Narcís Devesa i Coll (PSC-PSOE) del 1979 al 1983; Salvador Sunyer i Aymerich (PSC-PSOE) del 1983 al 1991; Xavier Coromines i Mainegre (PSC-PSOE) del 1991 al 1999, Jaume Torremadé i Ribas (CiU) del 1999 al 2007 i des del 2011 fins avui; i Iolanda Pineda (PSC-PM) del 2007 al 2011.

“Cal l'aval de l'administració per fer bons projectes i per trobar diners, predisposició política. Primer predisposició i després ja venen els diners. Sense motivació no es pot fer res. ”

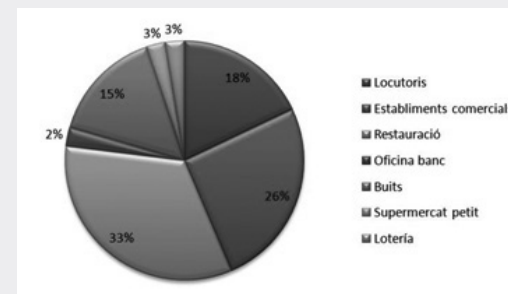
“La solució no és només veïnal sinó de moltes parts. Essencial que els veïns aportin propostes per reconduir l'ús de les places. Molt important el paper de l'Ajuntament per un major control.”

Mapa 4: Zones comercials. Font: EMO

L'ESPAI COLORS

Segons informe la Federació de comerciants de Salt del 2010 els establiments comercials a l'Espai Colors són:

2.4 Vida comunitària: associacions i participació

A l'Espai Colors trobem un alt % de petit comerç (petita botiga tradicional) i locals de restauració, que es perceben com espais de trobada entre els propis col·lectius.

“Hi ha poca barreja, hi han bars de cada col·lectiu: el bar de la X, el bar dels africans, el bar dels marroquins. Aquesta separació es fa de forma natural, tu pots anar a qualsevol bar però les persones van als de la mateixa procedència o origen perquè pots trobar persones amb qui parlar. Els nens no es separen, juguen junts.”

“Les persones autòctones ens ajuntem als bars i ells/es a les places (sobre la plaça dels Colors).”

Troblem associacions i entitats civils arrelades històricament al territori i d'altres més actuals dedicades a l'esport, la cultura o a diversos aspectes socials i generacionals.

La distribució d'associacions registrades a l'Ajuntament de Salt a data de 2011 segons la seva tipologia és:

La participació dels veïns/es es concentra en activitats d'esports i culturals. Els actes lúdics i festes tradicionals són viscudes com una oportunitat per aprofitar per donar una imatge positiva de Salt i generar nous espais que ho fomenti.

“La Festa Major és un espai ideal per reforçar sentiment de pertinença i la gent pogués compartir.”

“Caldria...major contacte entre tots, cal fer una programació anual i més contacte entre entitats.”

A BARRI CENTRE

El Barri Centre es considera un barri obrer amb un històric de participació veïnal. Tot i que existeix una AVV amb força dinamisme i participant en múltiples iniciatives, una bona part dels veïns actualment no hi estan vinculats.

Es tracta d'un barri obrer i només s'hi fan coses per iniciativa veïnal.

PART II.

ANÀLISI DE LA COMUNITAT DES DE LA PERSPECTIVA DE FAMÍLIA I INFÀNCIA

1. ANÀLISIS DEMOGRÀFIC DE LA COMUNITAT

1.1 Anàlisis Anàlisis demogràfic de infància i família

La percepció de la infància a Salt és que existeixen diferents infàncies que fan referència a nivells socioeconòmics, formatius i culturals diferents.

“La visió de la infància a Salt és que hi ha diferents infàncies. La classe mitjana no fa vida al carrer però és que per exemple al Barri Vell tampoc hi ha espai públic per fer-ho.”

“...s’ha perdut el joc al carrer. Ara tenim més coses per jugar a casa. A més a més els nens autòctons estan ocupats fent extraescolars.”

Moltes famílies immigrants pateixen dificultats durant el procés d’adaptació a la nova situació: aprenentatge de la llengua, creació de noves xarxes socials, conèixer l’entorn que els envolta... i això fa que no disposin d’eines per a poder millorar la seva qualitat de vida.

“No només cal treballar amb nens. És molt important treballar amb les mares.”

“Crec que veuen l’educació dels seus fills en tant que han de cobrir les seves necessitats bàsiques: roba, alimentació sobretot. I potser la part més de gestió emocional queda enrere. Que els nens vagin a l’escola els fa il·lusió perquè a més a més els donen alguna cosa que ells no van poder tenir. ”

“En la nostra cultura és normal que els nens estiguin al carrer perquè al nostre país els espais són amplis i no hi ha perill, no hi han problemes; però si vinc aquí haig de veure que l’entorn és diferent i, per tant, no puc deixar als nens en el carrer. Però si no visualitzes els canvis de l’entorn, llavors els deixes i no miren el perill que suposa.”

2. EDUCACIÓ

2.1 Educació Formal

El coneixement dels recursos socioeducatius, la situació formativa de la població, així com les opinions subjectives sobre el tema, resulten part fonamental per la comprensió integral de la comunitat.

AL MUNICIPI

Pel que fa a l'educació a Salt, hi han 16 centres d'educació formal entre els quals hi ha 7 Centres d'Educació Infantil i Primària públics i 3 de privats/concertats, els quals són: Mas Masó, Veïnat, La Farga, Silvestre Santaló, El Pla, Gegant del Rec, Deveses, Les Arrels, Escola Pia, Vilagran, Pompeu Fabra i Mare de Déu del Roser.

Els alumnes d'origen estranger superen en número als estudiants amb nacionalitat espanyola.

“Pel que fa a l'escola la gent catalana cada vegada aposta més per les concertades, més que per les públiques o anar-se'n a d'altres municipis. També passa amb la Ludoteca on hi ha més proporció d'autòctons.”

“La nostra percepció és que ens movem en el gueto de catalans, els nostres nens van a escola Pompeu Fabra, una escola concertada i laica on hi han pocs nens d'origen estranger

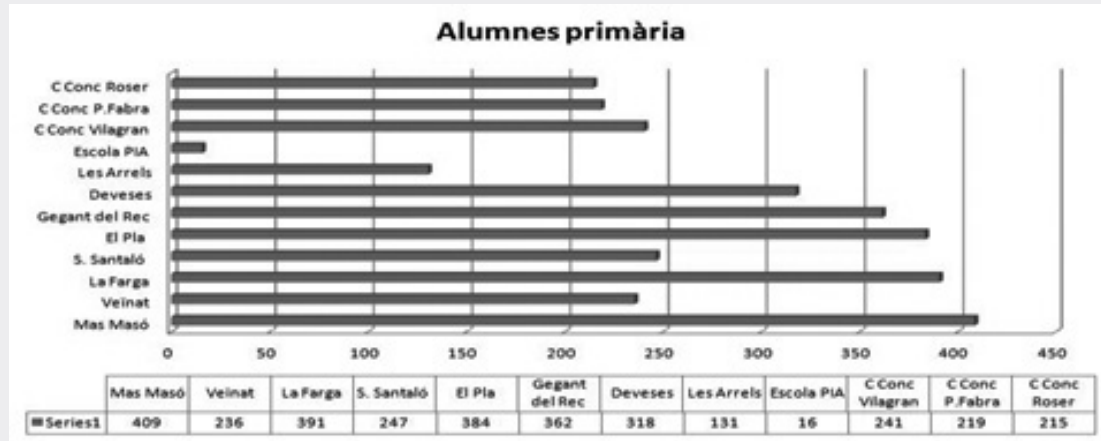
Pel que fa a l'ensenyament de l'etapa secundària obligatòria (ESO), hi han 5 centres: INS Salvador Espriu, INS Salvador Sunyer, INS Vallvera, Vilagran i Pompeu Fabra.

A les Llars d'Infants les places són limitades i moltes famílies no poden assumir econòmicament els preus.

“Necessitem un lloc pels nens i que nosaltres puguem estudiar català. Si tenim nens petits per ocupar-nos no podem estudiar ni treballar. Com a mares ens interessa aprendre a llegir, escriure... volem que els nens estudiïn més si hi ha diners.

A L'ESPAI COLORS

Els infants d'Espai Colors estan escolaritzats, majoritàriament a: El Pla, El Gegant del Rec i La Farga.

Alguns veïns del Barri Centre expressen que els centres educatius ofereixen un espai d'aprenentatge de qualitat pels seus fills i que, a més, com a famílies es senten acceptats i considerats en aquest procés.

Nivell Formatiu

AL MUNICIPI

Escolarització i nivell d'estudis de la població de Salt

L'índex d'analfabetisme a Salt és del 19,22%, molt anivellat entre la població nacional i l'estrangera. Al Barri Centre, el que envolta l'Espai Colors, arriba però al 42,3% a novembre del 2012.

Actualment, les escoles han reestructurat horaris i hores de dedicació, i això ha creat algunes situacions complexes.

“Degut a la crisi els horaris de les escoles han canviat i ara no hi ha tardes. Els nens les tenen lliures. Surten al carrer i no saben on anar. És la principal preocupació per part de les famílies. Això afecta a la convivència”.

Per últim, es donen alguns casos de mobilitat i abandonament escolar -per passar temporades en els seus països d'origen-, que trenquen el procés d'adaptació al sistema escolar del país d'acollida

“També tenim molta preocupació de que retornin els nens a Àfrica. Sobretot perquè aleshores els nens passen l’edat escolar allà i no acaben estudiant.”

Diverses persones perceben que les famílies tenen interès en que els seus infants estudiïn, no obstant, no poden o no saber acompanyar-los en el seu procés d’escolarització i aprenentatge per manca de certes competències.

“Quina atenció els cal a les famílies? Seria molt bo i beneficiós que amb les extraescolars els educadors fessin reunions mensuals o bimensuals amb els pares per valorar si realment són beneficioses...”

“Pels nens més grans cal fer activitats d’esport i reforç escolar. Moltes mares no poden ajudar els seus nens.”

També s’apunta a la necessitat de fer més treball conjunt entre mestres i famílies així com incrementar la participació d’aquestes en l’entorn escolar.

“Un altre exemple és el Pla de Salt amb la Xarxa de Tallers de Famílies. És una bona iniciativa per ensenyar a dones el català amb el Parlem i vincular-hi persones voluntàries.”

“Manquen espais oberts per les famílies amb fills de 0 a 3 anys. Es necessiten llocs de joc amb les famílies. I de connexió amb altres famílies.”

2.1 Educació No Formal

AL MUNICIPI

Existeixen diversos recursos educatius no formals, com la Ludoteca Les Bernardes, la Biblioteca Massagran, la Biblioteca Lu Bohigas, el Centre Obert Infantil, el Punt Òmnia, l’Estació Jove, l’Espai Jove la Fàbrica i el Satèl·lit. Per altra banda, des de les entitats d’iniciativa social existeix una oferta educativa dirigida a diferents sectors de la població. En general es considera necessari incrementar la coordinació entre els recursos.

“A Salt es fan moltes coses però falta coordinació. Seguir tots una mateixa normativa i més traspàs d’informació de casos. Però sobretot una major unificació de criteris de com fer i gestionar les activitats que fem. Sempre hi ha hagut molt d’esforç per fer coses. Molta gent treballant-hi. Però potser caldria impulsar un model d’actuació envers els nens i nenes.”

També trobem serveis d’intervenció educativa enfocats al reforç escolar. Però es considera insuficient pel

nombre de infants a Salt i és necessari que l'oferta extraescolar gratuïta s'incrementi. Aquest dèficit fa que els infants estiguin al carrer. També s'impulsa la promoció del voluntariat.

“No hi ha recursos per als nens perquè el preu no és assequible.”

“Hi ha activitats fora de l'horari escolar (Casal Obert, COI, Càritas, biblioteques, etc.) però pel nombre de nens i nenes crec que és insuficient. Caldrien més activitats per fer reforç escolar i que fossin alhora espais que fomentessin la convivència.”

Els centres de culte també compleixen un paper important en l'educació no formal de les persones. En total n'hi ha 9, 3 són cristians- catòlics, 3 evangèlics i 3 islàmics.

La Taula de Diàleg Interreligiós anava bé; es posava en pràctica el que nosaltres creiem: jo t'haig de respectar, els teus sentiments, el que tu pensis. Salt té una gran riquesa cultural però s'ha d'estar preparat per transmetre això.

AL BARRI CENTRE

Segons les opinions recollides, els recursos actuals no s'adeqüen a les necessitats de les famílies i els infants.

“La biblioteca ho és. És un espai de la comunitat. Aquests espais han de ser reals, on la gent aportí coses i se les faci seves. És necessari implicar a la comunitat en el propi funcionament de la biblioteca.”

3. TREBALL, OCUPACIÓ I ATUR

AL MUNICIPI

Les dades de l'atur, segons els registres a l'Oficina de Treball de la Generalitat, a 2012 són de 3.516 persones (62,4% homes i 37,6% dones) passant de 1.868 aturats el 2008 a 3.571 el 2010. Aquesta xifra indica que s'ha estabilitzat en els darrers 2 anys. L'atur de població nascuda fora de l'Estat és del 52,5%.

A grans trets podem dir que hi ha moltes persones d'atur de llarga durada, amb poques competències, pocs recursos i amb un baix nivell formatiu.

“Hi ha famílies dins de col·lectius amb problemes econòmics i això augmenta la fractura social”

AL BARRI CENTRE

La taxa d'atur en la zona centre, en data de 2011, és del 40,84%.

A L'ESPAI COLORS

El tipus de comerç que existeix a la zona continua sent petit i mitjà comerç. Així mateix, existeixen molts locals tancats, alguns de llarga durada. Des de ja fa uns anys, s'han obert comerços regentats per persones d'origen estranger, la qual cosa facilita la integració de la població nouvinguda, que ràpidament té espais de referència comunitària en el seu nou barri.

En general hi ha una valoració positiva del comerç de proximitat del barri, tot i que l'ús del carrer pels infants i l'activitat dels comerços no sempre és fàcil:

"[El joc al carrer] També és un problema pels garatges i els vidres dels bars, ja que amb les pilotades fan malbé les coses. A això s'hi afegeix els nens que passen ràpid amb bici, que és perillós pels vianants".

"Tots els comerciants han hagut d'actuar [la presència de nens a l'espai del mercat]. S'ha viscut com un problema, una situació a treballar".

Resulta important tenir en compte que la situació laboral determina el dia a dia de moltes persones i que això repercuteix en l'ús del carrer i la visibilitat d'economies informals al barri.

4. EQUIPAMENTS CULTURALS I SERVEIS ESPORTIUS, D'OCI I TEMPS LLIURE

AL MUNICIPI

A Salt hi ha una oferta d'equipaments culturals no prou dimensionada amb les necessitats i dimensions del municipi.

Es creu que les activitats d'oci adreçades a pre-adolescència i adolescència són limitades. Per molts una

de les activitats que permetria poder treballar habilitats, valors.. amb els infants és l'esport (principalment el futbol).

“A Salt hi ha dos tipus de nens, el nen que pot pagar i el que no. Qui no pot pagar espera que obrin els patis on hi ha regles i límits. Això afecta la utilització de l'espai públic, sobretot als nens de 12 anys que van INS amb horari intensiu; en no poder anar als extraescolars pel preu, són al carrer després de l'institut.”

Entre els equipaments disponibles pel teixit trobem l'Hotel d'Entitats, la Factoria Cultural Coma-Cros, “El Satèl·lit” i Mas Mota. Es percep com a necessari un espai on les entitats, joves, infants i adults puguin realitzar activitats gratuïtes i sigui un lloc on trobar-se. Cal destacar que no existeix cap centre cívic o social en el territori.

“Els joves i infants tenen moltes ganes de fer coses. No hi ha cap centre cívic on diferents associacions puguin tenir-hi seu. Ni un espai obert per fer-hi diferents activitats.”

“No cal un nou centre cívic però si poder gestionar d'una altra manera els espais i recursos existents (coma cros, teatre, ludoteca, etc.). Tot i així és necessari que els recursos es reparteixin entre els diferents barris.”

Es valora de forma positiva les activitats per a infants de reforç escola i que els permet no estar pel carrer.

5. SALUT COMUNITÀRIA

AL MUNICIPI

A Salt hi ha dos Centres d'Atenció Primària (CAP) i un Hospital (Parc Hospitalari Martí i Julià). A més, el Consorci de Benestar Social Gironès-Salt planifica, organitza i gestiona els Serveis Socials. La Xarxa d'Atenció a la Salut Mental Infantil i Juvenil es dedica a la valoració i el tractament de trastorns psíquics d'infants i joves de fins a 18 anys.

Alguns dels professionals expressen que la actual situació econòmica i social està tenint conseqüències en la salut d'algunes joves, adults i gent gran a diferents nivells.

“Hi ha processos de desestabilització dels joves que van creixent, i la família no els pot emparar. Hi ha perfils de depressió, de tristesa profunda. Amb nens més grans de 16 anys el drama està aquí.”

“Pel que fa a les famílies dóna la sensació de que les persones adultes no sembla que sàpiguem com poden actuar per canviar les seves vides. ”

La renda per càpita en el municipi de Salt és de les més baixes de Catalunya amb una taxa del 12,2% en el 2008. El 9,79% de la població és usuària del Centre de Distribució d'Aliments, entre els quals un 10,95% de famílies amb infants menors de 2 anys.

Des de l'administració

Serveis Socials du a terme intervenció de tipus preventiu i d'inserció social en població amb risc d'exclusió. També es desenvolupen programes de suport adreçats a les famílies.

“En els patis i places (d'aquest estiu) no hi havia nens autòctons i els que havia eren, majoritàriament, usuaris de serveis socials.”

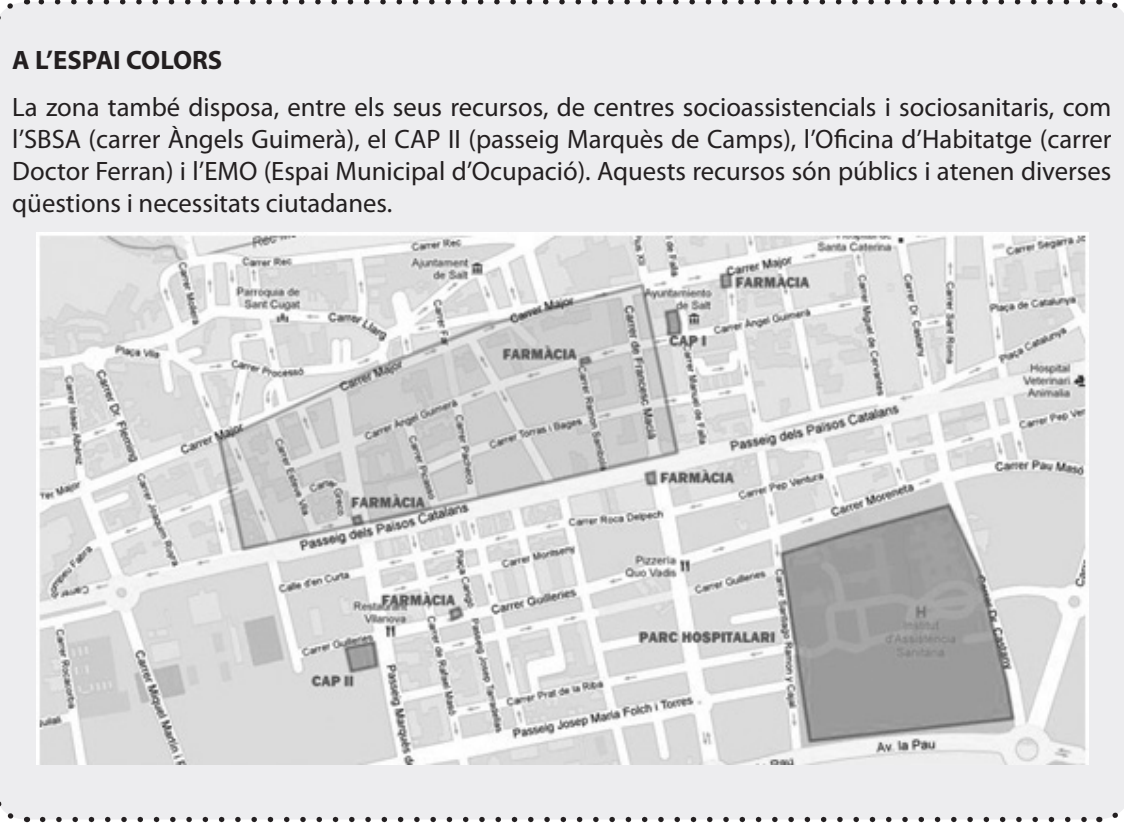
Mentre que per a adolescents, joves i gent gran existeixen diversos programes de salut des d'una vessant preventiva i comunitària, en manquen per a dones, infància i adults.

Atenció Farmacèutica

Les farmàcies són veritables dispositius d'atenció comunitària, en quant a com es relaciona part de la població amb els recursos mèdics.

“El que creiem que és més greu és quan els nens petits venen a buscar els medicaments pels pares, avis, germans. No els pots explicar com han de prendre's el medicament.”

L'impacte de la crisi econòmica i les retallades (i pujades d'impostos) són dos de les principals preocupacions entre els farmacèutics (en relació a la població i el servei).

[illegible][illegible]

6. MEDI AMBIENT

Els recursos naturals i mediambientals de Salt són clau per comprendre el territori, tant històricament com en temps present.

L'àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Salt porta a terme diverses actuacions en favor de l'ús i gaudiment responsable de l'entorn, apropant a la ciutadania els valors que conté i els aprenentatges que comporta.

Els recursos naturals i mediambientals de Salt són clau per comprendre el territori, tant històricament com en temps present.

L'àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Salt porta a terme diverses actuacions en favor de l'ús i gaudiment responsable de l'entorn, apropant a la ciutadania els valors que conté i els aprenentatges que comporta.

PART III.

ANÀLISI DE LA CONVIVÈNCIA A L'ESPAI PÚBLIC

Hem analitzat la convivència des de la perspectiva de bona relació sense perdre de vista la conflictivitat, i podem aprofundir en aquesta anàlisi si descomponem la convivència en els diferents aspectes que la configuren segons les dimensions de Carlos Giménez (2005).

Dimensions de Convivència	Aspectes a considerar
1. Relacional	Existència o no de relació i la qualitat de la mateixa
2. Normativa	Existència de normes compartides i el coneixement de les mateixes
3. Axiològica	Valors compartits i respecte per les diferències
4. Participativa	Implicació en la vida social
5. Comunicacional	Comunicació existent
6. Conflictual	Conflictivitat latent i explícita. Negociació i mediació
7. Actitudinal	Respecte cap a l'altre i tolerància
8. Identitària	Sentiment de pertinença

Font. Gimenez, C (2005). Convivencia: conceptualización y sugerencias para la praxis. Puntos de vista

Aquest aprofundiment el realitzarem analitzant aquestes dimensions en els diferents espais de la comunitat que repercuteixen en els usos que es fan de l'espai públic i concretament a l'Espai Colors.

1. ANÀLISI DE LA CONVIVÈNCIA A L'ESPAI PÚBLIC

Tal i com s'observa en les dades recollides per l'Àrea d'Integració i Convivència de l'Ajuntament de Salt, la percepció general de la convivència en la zona centre de Salt és majoritàriament regular amb un 48,94%, bona amb un 25,53% i dolenta amb un 20,57%

La percepció d'alguns veïns és no de conflictivitat sinó de moltes dificultats econòmiques que agreugen la situació de les famílies i veïns/es.

“No hi ha una percepció de conflicte sinó de molta precarietat, tot i que de vegades el conflicte es fa més explícit. Es podria parlar que l'ambient està contingut.”

La presència de persones a l'espai públic (carrers i places) és viscuda de forma contrària pels veïns, uns la perceben atemoridament i altres consideren que dona vida al carrer i que autoregula l'espai.

“Jo no surto al carrer a la tarda, em fa por.”

“En aquest carrer no hi ha tants furtus, la gent al carrer és una forma d'autovigilància, d'autoregulació. Mai et fan res, potser riuen en veu alta o molesten però no passa res, tot i que això pot molestar a altres persones.”

2. HABITATGE I CONVIVÈNCIA A LES COMUNITATS DE VEÏNS

BARRI CENTRE

La transformació de la zona ha vingut determinada per dos grans factors: per l'envelliment i el deteriorament progressiu de les instal·lacions dels edificis i una mancança dels espais urbans contigus (places, carrers, etc.).

Les comunitats de veïns són un espai de gran importància, ja que són clars entorns de relació i convivència, de participació comunitària i d'exercici democràtic. Des de l'Oficina d'Habitatge, es programen cursos per a càrrecs de comunitats de propietaris.

“Una altra situació bona per treballar seria dins les comunitats de veïns i sensibilitzar els nens i nenes en relació a com s'hi comporten. Podria ser un bon aspecte a treballar per millorar la convivència...”

Els preus dels habitatges i les despeses comunitàries no es poden assumir, la qual cosa provoca que una gran quantitat d'habitatges es trobin desocupats.

“Hi ha comunitats i blocs de pisos al Barri Centre que tenen un 50% d'aturats. A nivell municipal és difícil calcular-ho però és d'un 20 o 25 %.”

A la zona centre de Salt hi ha un dels índex de densitat i de mobilitat de població més elevats de les comarques gironines, i un grup resident de gran heterogeneïtat social (diversitat de grups d'edat, nacionalitats, llengües, etc.)

“Al Barri Centre hi ha un alt percentatge de gent gran i d’infància, dos col·lectius amb necessitats molt diferents. [La gent gran] cal que vegin que poden aportar molt pel sol fet de ser grans. Pensar en estratègies i arribar a la problemàtica.”

Les comunitats de veïns estan formades principalment per famílies amb fills/es o per persones grans. La dificultat comunicativa entre molts veïns complica la gestió dels afers comunitaris.

“Els veïns estan farts que només es detectin les problemàtiques. La gent de fora (del barri) té mala imatge preconcebuda de la zona i l’associen als col·lectius.”

AL BARRI CENTRE

A L'ESPAI COLORS

Alguns veïns expressen com a factor que fomenta especialment la imatge estereotipada i negativa de la zona respecte a la resta del municipi l'estat en què es troben els edificis i alguns habitatges.

“Poca gent fa malbé la resta. La resta és qüestió d’imatge. L'estètica dels balcons. Tots els pisos estan buits però tenen propietaris. Sensació d’abandonament de la situació, relaxament. Cal treball de formiga”.

“A plaça Colors hi ha ‘botellón’, està brut i hi ha soroll”.

La percepció de molts veïns se centra en la sobreocupació i la degradació dels habitatges, la qual cosa genera una sensació de malestar.

“A casa meva vivim nou persones”.

Algunes persones manifesten preocupació per l'ús i per la falta de respecte a l'edifici on viuen, cosa que perjudica el manteniment i la relació entre els veïns.

“Les comunitats de veïns es troben deteriorades. Moltes coses sumen en negatiu i fomenten actituds xenòfobes”.

2.1 Les relacions socials

Diversos factors incideixen negativament en la convivència i fan que sigui difícil consolidar relacions de veïnatge de llarga durada.

“Hi ha problemes a l'estiu perquè els nens juguen. Els veïns es queixen del soroll que fan.”

Relacions i percepcions amb el medi:

A l'Enquesta 2010 sobre Convivència Intercultural en l'àmbit local: Salt (Obra Social “la Caixa”, 2010), i en relació amb el sentiment de pertinença, aquesta ens mostra que el 4% dels entrevistats s'identifica amb el barri i el 14% amb Salt. A la pregunta de si es troben a gust al seu barri un 6% respon gens a gust, un 10% molt a gust, un 25% poc a gust, un 10% indiferent i un 49% a gust.

“Actualment estan baixant els arrelaments i les famílies que portaven temps aquí estan marxant, aquesta mobilitat tampoc ajuda que les persones s'estimin el territori”.

“El carrer és difícil que esdevingui lloc de trobada ja que no hi ha llocs on a través de les activitats es relacioni gent diversa”.

“Entre els veïns no parlem per problemes d'idioma”.

“Els nens que hi juguen generen molt de soroll a les nits. Les mares també s'hi reuneixen quan es fa fosc i l'escàndol és considerable. Entenc que els nens juguin però el soroll que generen és un problema”.

2.1 Les ordenances municipals (seguretat, neteja, comportament i usos de l'espai públic)

Segons les dades recollides a la memòria de la Policia Local de Salt, s'observa una disminució de furt i delictes al carrer (violència, baralles, drogoaddicció)

“Abans hi havia problemàtiques amb els saltencs de tota la vida: petits furt, trencadisses, tràfic de haixix. Les persones col·laboraven entre elles per poder-ho controlar, ara no”.

“Abans també hi havia ambient estrany. Recordo problemes de drogues també... i que de petita també em feia por creuar el carrer”.

Existeix una preocupació evident respecte l'espai públic, tal i com manifesten les ordenances de civisme amb la voluntat de regular el seu ús. Hi juga un paper important la percepció social que es té de l'ús que en fa part de la població immigrant. Això no obstant, no tothom considera la solució de regular i sancionar sinó de fer un treball educatiu.

“Crec que hi ha un excés de voler regular massa els espais lliures. Està bé el joc lliure. N’hi ha d’haver”.

“Caldria més pedagogia i menys normes”.

Una de les raons més importants per les quals el col·lectiu immigrant fa un ús més intensiu dels carrers, places i parcs de Salt és per la inaccessibilitat que tenen de fer-ho a d’altres espais. El tipus de llar, d’oferta d’oci i elements de la pròpia cultura fan que coexisteixen diferents maneres d’entendre l’espai públic.

“En els pisos no hi ha espai i, per tant, els nens van a jugar al carrer. Els nens fan vida al carrer.”

“Els espais que hi ha són per la gent de sempre. Per altra banda el medi obert és difícil que esdevingui lloc de trobada ja que no hi ha llocs on realment a través de les activitats es relacionin gent diversa.”

BARRI CENTRE

Les persones del barri Centre utilitzen el seu temps lliure en activitats sobre tot a casa i a l’espai públic.

Passa temps a casa	51,40%
Temps al carrer	24,95%
Esport	10,50%
Excursions	4,31%
Bar/restaurant	3,56%
Cinema	3,18%
Biblioteca/formació	2,06%

Podem afirmar que l’Espai Colors és un espai que respon a una situació de coexistència pel que fa a l’ús dels carrers i places. Les tensions que apareixen, de manera quotidiana o puntual, tenen a veure amb qüestions que es donen en el conjunt del municipi sobre les relacions entre els diferents col·lectius i

A L'ESPAI COLORS

S'ha pogut observar com les persones vinculaven alguns dels usos de l'espai públic amb les ordenances municipals que regulen aquest ús, cosa que potencia els estereotips i la percepció de conflictivitat vers el medi obert. Els diferents usos observats a l'Espai Colors són:

1. De circulació. Per anar a comprar, anar a l'escola, fer gestions...

"Hi va participar molta mainada al "Juguem?", però, per exemple, a plaça Colors, com és un lloc de pas més que una plaça, generalment la participació disminuïa molt. Els nens no deixaven de fer el que hi feien des de sempre".

Fora de l'àmbit escolar els infants es desplacen pels carrers i places per anar i tornar dels equipaments educatius i culturals o bé per anar d'una plaça a una altra, ja sigui per jugar a futbol, anar a comprar al mercat o anar a un centre de culte.

Aquest fet és percebut pels veïns com perillós pel volum de trànsit existent en aquests carrers, així com perquè infants menors (set o vuit anys) es fan càrrec de nens més petits (tres o quatre anys); no obstant això, altres persones consideren que s'hauria d'adaptar la ciutat a les necessitats existents al barri (manca d'equipaments, molt trànsit...).

"Una preocupació generalitzada és que hi ha nens molt petits que van sols a l'escola. No tots els pares els deixen però sí que hi ha molts casos. És perillós perquè creuen els carrers sense mirar".

2. Espai de trobada informal. Persones adultes utilitzen les places i els carrers del Barri Centre il'Espai Colors com a espai per parlar i trobar-se.

"Els pares s'han de relacionar amb la comunitat. Són usuaris de l'espai i surten a fora a comprar, etc. La casa és competència de les dones. També ho veus en els nens i nenes. Els nens juguen més al carrer que les nenes".

3. Espai de joc. La mainada utilitza l'Espai Colors com un espai de joc.

"Ara està prohibit jugar a pilota. Veten els espais amb les ordenances municipals. Si fem això, on els posem als nens? No tenen diners ni lloc on anar. Crec que els patis oberts és una solució però si estan dinamitzats i controlats".

El joc al carrer i a l'Espai Colors és percebut de forma diferent pels veïns en relació amb el trànsit de cotxes.

"Abans jugàvem al carrer però no hi havien els perills que hi ha ara, màxim el tren".

Alguns veïns tenen la percepció que els infants utilitzen els espais de l'Espai Colors de forma descontrolada i sense presència d'adults, i que la responsabilitat de menors de quatre anys recau en infants d'edats primerenques.

"Moltes vegades crido l'atenció als nens, i els hi dic que vagin a jugar a la plaça Colors i no al passatge interior. Els nens insulten i falten al respecte als adults sense fer cas a res".

"Hi ha una tendència... de deixar sols a nens de d'entre vuit i dotze anys. I a germans de set i vuit anys fer-se càrrec de nens de cinc anys. No tenen en compte que aquí viuen en un altre context".

Els veïns senten que els jocs que utilitzen els infants a la plaça dels Colors no s'adeqüen a la mateixa (plaça oberta propera a la carretera), la qual cosa origina situacions de perill.

"El grup de nens juguen a futbol dins la plaça tot el dia i part de la nit. És perillós perquè la pilota s'escapa al carrer i ells creuen sense mirar. Més d'un cop han estat a punt d'atropellar-los".

Pel que fa a la seva capacitat com a espai de joc, la visió generalitzada és negativa:

"Quan no hi ha escola, jugo al carrer, però sobretot vaig al parc Monar. M'agrada més que Colors perquè és més gran. Hi vaig amb una amiga".

"A la plaça dels Colors no anem perquè ens ofega, hi ha la carretera i els gronxadors són limitats".

4. Espai utilitzat en les festes municipals.

"Hi ha molt poques activitats al carrer a part de les rigor, llavors és normal que els nens/es s'excitin i això fa que la gent parli i ho visqui malament. És necessari fer més activitats al carrer però amb més assiduitat".

PART IV.

CONCLUSIONS I PROPOSTES

1. CONCLUSIONS

grups, les seves pràctiques espacials i les seves condicions socials de vida.

A continuació exposem les conclusions en forma de pregunta resposta:

1. Constitueix l'Espai Colors un espai de convivència?

L'espai no esdevé un espai de convivència entre grups, degut als diferents usos, la fragmentació a l'espai, la repartició horària, les activitats que s'hi realitzen. Veïnatge, comerciants i usuaris tenen necessitats i interessos diferenciats.

2. Quines són les actituds d'acceptació, inclusió i reconeixement?

Les actituds que trobem més generalitzades són de certa exclusió mútua i d'escassos moments i espais de reconeixement de l'altre, en ambdós sentits. Hi ha una tolerància vers l'altre des de la distància i la diferència.

3. La participació de persones i grups culturalment diferenciats ha generat noves relacions, i la superació de prejudicis i estereotips?

La Plaça Colors es va inaugurar l'any 2010 i es realitzen escasses activitats de caire públic. La plaça i el conjunt de l'espai no afavoreix que la gent que es trobi en moments i activitats conjunts.

4. Correspondència de l'Espai Colors als interessos i les necessitats dels veïns.

Per a la creació de la plaça Colors es va comptar amb la participació dels veïns i persones properes a l'Espai, però actualment els interessos i necessitats són divergents, dificultant la convivència i la interrelació entre persones.

5. Es reconeix d'alguna manera l'altre com a pertanyent a la comunitat?

El reconeixement de l'altre com a membre de la mateixa comunitat no es manifesta ja que, si bé és cert que totes les persones es consideren de Salt, existeixen encara la separació entre grups, el "nosaltres" versus "ells".

6. Quin tipus de comunicació es produeix entre els diferents actors de l'espai?

Hi ha persones amb greus dificultats de comunicació en quant a competències lingüístiques. Aquest fet dificulta enormement la relació entre persones.

7. Quins valors s'expressen com a importants de forma explícita o implícita (solidaritat, hospitalitat, respecte, etc.)?

Les actituds, comportaments i relacions expressen de manera implícita solidaritat i respecte individual envers l'altre. Existeixen diferents valors i diverses maneres de concebre com utilitzar l'espai que no faciliten el poder compartir-lo, almenys no entre grups i col·lectius diversos

2. 2.ABSTRACT DE LES CONCLUSIONS

USOS DE L'ESPAI COLORS: l'urbanisme

- Barri Centre i Espai Colors hiperurbanitzat amb escassos espais públics.
 - Ús intensiu dels espais. Desplaçament i substitució de grups a l'espai.
 - Espai Colors inadequat als usos i grups actuals.
- Pisos amb alta ocupació
 - Ús de l'Espai Colors com espai alternatiu.
 - Ús de l'Espai Colors com espai complementari

RELACIONS A L'ESPAI COLORS: Les persones.

- Molt alta densitat de població.
 - Amb espais públics hiperutilitzats. Espai Colors
- Alta mobilitat de persones. Altes i baixes de padró.
 - Debilitament de xarxes socials i relacions de confiança en espais i moments comuns
- Molt alta natalitat darrers cinc anys
 - Espai Colors com a espai infantil. Manca d'alternatives
- Gran col·lectiu de joves

- Ús alternatiu de l'espai
- Presència important de gent gran
 - Lligams comunitaris febles. Pèrdua de xarxa de proximitat.

COEXISTÈNCIA A L'ESPAI COLORS

- L'Espai Colors: un espai de coexistència
 - Tres actors amb necessitats i interessos diferenciats: comerciants, veïns i usuaris/vianants.
- Actituds d'acceptació, inclusió i reconeixement:
 - Actituds d'exclusió mútua i escassos moments de reconeixement de l'altre.
- Generació de noves relacions i superació de prejudicis i estereotips:
 - Falta d'activitats pròpies a l'Espai Colors o durant la vida festiva, lúdica i associativa del municipi.
 - Manca de teixit associatiu que dinamitzi la vida a l'espai.
- L'Espai Colors i els interessos/necessitats dels veïns:
 - El procés urbanístic no va anar acompanyat d'un pla d'actuacions socials i de convivència que ajudessin a la interrelació entre persones.
- Reconeixement de l'altre:
 - Feblesa de la pertinença i la relació veïnal a la zona centre i a l'Espai Colors.
 - Comunicació entre els diferents actors de l'espai:
- Dificultats de comunicació en quant a competències lingüístiques, que dificulta enormement la relació entre persones.
- Valors expressats a l'espai de forma explícita o implícita:
 - Les dinàmiques actuals d'usos de l'espai no permeten que es fomentin relacions socials positives i de qualitat.

3. PROPOSTES INICIALS

Les propostes que aquí plantegem són totalment obertes, unes primeres línies –fonamentades en l'anàlisi de la situació de la convivència i les relacions ciutadanes que s'hi donen i de les possibles respostes tècniques a desplegar- que poden ajudar a orientar el treball compartit del conjunt dels actors de la comunitat implicats en l'atenció a la infància i la família en l'espai públic i especialment a l'Espai Colors.

Sota l'objectiu genèric de: Fomentar la participació de la xarxa ciutadana com un primer element de millora de les relacions i de regulació dels usos en positiu, plantegem treballar per millorar:

- El sentiment d'apropiació de l'espai públic amb un ús compartit per part de la ciutadania (veïns, usuaris, comerciants)
- La relació entre els usuaris de l'espai (infants, gent gran, dones, adults) que generen cert conflicte.

Les propostes que plantegem són a tres nivells, i sota cadascú hi poden haver diverses actuacions:

1. Procés facilitador entre els diferents col·lectius.
2. Actuacions des de dispositius tècnics que incloguin la inclusió i la participació activa de la ciutadania.
3. Activitats pròpies de la zona generades i liderades des de la ciutadania.

Obra Social "la Caixa"